

Duplum

ARH PT-440
ISIKLIK.

Maareformi X-da aastapäeva pühitsemise

K A V A

I. Pidulik jumalateenistus kohalikus kirikus.

II. Rongikäik langenud sõdurite mälestussamba juurde.

1. Laul.
2. Vaimulik kõne.
3. Päevakohane kõne.
4. Leinalaul.

III. Aktus.

1. Aktuse avamine korraldajate poolt.
2. Tervitused.
3. Koori ettekanded.
4. Ülevaade maareformi ajaloost.
5. Päevakohane kõne.
6. Koori ettekanded.

IV. Ühine koosviibimine (ilma alkoholita).

1. Teelaud.
2. Tervitused.
3. Orkestri ettekanded.

V. Õhtul.

1. Koori ettekanded.
 2. Näitemäng.
 3. Tants.
-

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

652687429

JUHATUSKIRI

Maareformi X-da aastapäeva pühitsemise kava juurde.

I. Pidulik jumalateenistus kohalikus kirikus.

a) Koori laulud kirikus. Ümbruskonna kooridega kokkuleppida aegsasti, et need lauluharjutusi jõuaksid pidada ja inimestel, kes õpetajaga läbi-rääkimistesse astuvad juba teada oleks, missuguste lauludega kavatsetakse esineda. Samuti ka pasunakooride kaasmäng kirikus. Lauludeks võiksid olla koorides enam tuntud, sisult päevale enam-vähem vastavad — laulud kooride omal valikul. Koraalidest võiks nimetada: „Mu jõud, sind tahan armastada“, „Priius, kallis anne“ jne. Jumalateenistus võiks kesta kella 10.30 — 12.30 ja kell 13.00 algaks rongikäik.

II. Rongikäik langenud sõdurite mälestussamba juurde.

1. Tähtsamaks ja paratamata vajalikuks on siin orkester, kes rongikäiku juhiks ja rongikäigule hingeaks oleks. Ilma orkestrita ei saa küllaldast kütkestavust osavõtjatele pakkuda. Selleks ei ole erilist head orkestrit mitte vaja, sest marsi mängib iga orkester ära. Küll oleks teda aga vaja surnuaial, kus muusikariist puudub. Kirikus võib orkester ka hoopis ärajääda.

a) Laul. Sama koor, kes kirikus laulis, võiks laulda mälestussamba juures oma valiku järele. Nimetada võiks üldiselt tuntud ja lihtsamaid, nagu: „Ligemal Jumal sul“, „Langenud kotkad“ jne.

2. Vaimuliku kõne peaks kohalik kirikuõpetaja.

3. Päevakohase kõnega esinema oleks soovitav kutsuda kedagi väljast-poolt, kelle leidmisele ühing alati abiks on.

Kõnele järgneks kohe leinalaul, milleks üks juba nimetatutest või jälle omal soovil.

Leinalaulu järele tuleks rongikäigu osa lõppenuks lugeda ja tagasi pöörduda.

Rongikäigu algul ei ole küllaldaselt sobiv rongi valjult korraldada, mis ilma-asjata ütelnud ja kõnelemisi tekitab, vaid lasta osavõtjatel endil ennast ise korraldada. Kõige paremaks korraldamise viisiks on teatud ja määratud inimesed, kes paari-kolme kaupa mõnesammuliste vahemaadega eelmisest grupist korralikult liikuma hakkavad ja alati kaugemale orkestrit jäävad, sest orkestri seljatagune on alati murdu täis. Sellega venib rongikäik pikaks ja korralikuks, kuna kindlate inimeste gruppide vahed isegi täituvad harilikkudest osavõtjatest. Muidugi on paratamata soovitav, et määratud inimesed end tõepoolest viisakalt ja korralikult ülevalpeavad ja see toiming kõik märkamata teostub.

Ka tagasitulekul oleks soovitav sama moodi talitada, et rongikäik mitte ära ei kuivaks ja rahvas kalmistule maha ei jääks. Ka ei maksa äratulekuga rutata, vaid silmaspidada, millal rahvas juba äraminema soovib hakata, näiteks umbes pool tundi pärast lõppu.

Rongikäigul oleks soovitav rongi eel kanda riigi lippu.

Mälestussamba ametlikuks ajaks võiks olla pool kuni kolmveerand tundi. Pikem aeg läheb tüütavaks. Tagasitulek algaks umbes kell 14.00 või 14.30.

III. Aktus.

1. Aktus on teine tähtsam osa pidustuses ja sellega tuleks kohe alata, et inimesi vabastada.

a) Aktus avatakse korraldajate poolt; avaja on muidugi ennem teada. Avaja, lõpetades avakõne, paneb ette ühiselt laulda „Mu isamaa mu õnn ja rõõm“. (Langenuid pole vaja avamisel mälestada, sest seda tehti hauasamba juures).

2. Tervitused. Tervitused on ikka ja alati siis magedalt välja kujunenud, kui neid pole ennem küllaldaselt hankida osatud. Et tervitajaid oleks, mis pidule elevuse loovad, selleks tuleks aktusest osavõtma kutsuda: põllumajandusliste ja haridusliste organisatsioonide, tarvitajate ühisuse, piimaühisuse, ühesõnaga kõikide ümbruskonnas asuvate ühingute esitajaid ja teisi silmapaistvamaid seltskonna tegelasi. Nii sama tuleks kutsuda naabri asunduse asunikkude esindajaid. Nende kohale saamine korraldajatele kulu ei tee, küll aga tõstab pidu kordaminekut ja väärtust. Osa tervitusi võib jääda ühisele koosviibimisele, nagu see kavas tähendatud.

3. Koori ettekanded. Kui koor mitte üleliia väsinud ei ole ja veel laulda soovib, siis oleks sünnis üks ehk kaks laulu peale avakõnet ette kanda. Lauludeks võiks siin olla üldiselt tuntud ja laulupidudel lauldud „Eesti lipp“ — A. Karafin. Lõpukoor „Kalev ja Lindast“ — M. Hermann, „Ma lille sideme võtaks“ — E. Võrk, „On ilus Eestis elada“ — J. Avik jne. koori omal valikul.

On aga meeskooriga midagi ettekanda, siis sobiks hästi „Nii tugevad kui kaljud suures meres“.

4. Ülevaade maareformi ajaloost. Seda võiks ette kanda kohalikud korraldajad ehk väljastpoolt kutsutud kõneleja. Kõneks kava ja andmed on saadaval ühingu sekretarilt, ka tuleks kõneleja hankimiseks tema poole pöörata, kui väljast kõnelejat soovitakse.

5. Päevakohane kõne. Seda tuleb pidada kellegil kohalikul ehk ka kutsutul, kuid aine on tema enda valikul.

6. Lõpul oleks hea mõni koori ettekanne, nagu „Isamaa ilu hoieldes“ jne. Aktuseks võiks kulutada: aktuse avamiseks 5 min., laulude peale 15 min., ülevaateks 30—45 min., kõneks 20 min., tervitusteks 15 min. (kui tervitajaid palju, siis oleks väga sooviv neist osa ühisele koosviibimisele jätta). Sellega ligi 2 tundi, s. o. umbes kella 17-ni.

IV. Ühine koosviibimine (ilma alkoholita).

Aktuse järele tuleks teha pikem vaheaeg, et osavõtjad suudaksid kodudes käia loomi talitamas ja õhtul värskelt tagasi võiksid tulla. Alata võiks koosviibimisega kell 19 või 20. Koosviibimisel oleksid võileivad ja tee. Kunagi aga mitte õlu ega teised alkohoolsed joogid. Teelaua üteldakse tervitusi. On ilus kui korraldajatest keegi lauda istudes osavõtjatele „Tere tulemast“ ütleb, sellega nagu koosviibimist avades. Seda tehakse tavaliselt paari sõnaga, näiteks: „Vao asunduse maareformi peo korraldajad tervitavad kõiki osavõtjaid lugupeetud külalisi ja oma ümbruskonna liikmeid ning ütlevad kõigile „Tere tulemast“. Tee lauas istudes mängib orkester.

Ühist koosviibimist võib ka korraldada aktuse lõpul, kuid siis võivad inimesed väsinud olla ja osavõtjaid leiduks vähem. Pealegi võib siis koosviibimine venitamiseks ja tüütavaks kujuneda, kuna õhtul aga õhtune eeskava täitmist nõudes peale tuleb ja venitada ei lase. Teelauas tuleks laulda osavõtjatel üldiselt tuntuid laule, mille algatajaks ja läbiviiaks olgu kindlad

JUHATUSKIRI

Maareformi X-da aastapäeva pühitsemise kava juurde.

I. Pidulik jumalateenistus kohalikus kirikus.

a) Koori laulud kirikus. Ümbruskonna kooridega kokkuleppida aegsasti, et need lauluharjutusi jõuaksid pidada ja inimestel, kes õpetajaga läbi-rääkimistesse astuvad juba teada oleks, missuguste lauludega kavatsetakse esineda. Samuti ka pasunakooride kaasmäng kirikus. Lauludeks võiksid olla koorides enam tuntud, sisult päevale enam-vähem vastavad — laulud kooride omal valikul. Koraalidest võiks nimetada: „Mu jõud, sind tahan armastada“, „Priius, kallis anne“ jne. Jumalateenistus võiks kesta kella 10.30 — 12.30 ja kell 13.00 algaks rongikäik.

II. Rongikäik langenud sõdurite mälestussamba juurde.

1. Tähtsamaks ja paratamata vajalikuks on siin orkester, kes rongikäiku juhiks ja rongikäigule hingeaks oleks. Ilma orkestrita ei saa küllaldasest kütkestavust osavõtjatele pakkuda. Selleks ei ole erilist head orkestrit mitte vaja, sest marsi mängib iga orkester ära. Küll oleks teda aga vaja surnuaial, kus muusika-riist puudub. Kirikus võib orkester ka hoopis ärajääda.

a) Laul. Sama koor, kes kirikus laulis, võiks laulda mälestussamba juures oma valiku järele. Nimetada võiks üldiselt tuntud ja lihtsamaid, nagu: „Ligemal Jumal sul“, „Langenud kotkad“ jne.

2. Vaimuliku kõne peaks kohalik kirikuõpetaja.

3. Päevakohase kõnega esinema oleks soovitav kutsuda kedagi väljast-poolt, kelle leidmisele ühing alati abiks on.

Kõnele järgneks kohe leinalaul, milleks üks juba nimetatutest või jälle omal soovil.

Leinalaulu järele tuleks rongikäigu osa lõppenuks lugeda ja tagasi pöörduda.

Rongikäigu algul ei ole küllaldaselt sobiv rongi valjult korraldada, mis ilma-asjata ütelsi ja kõnelemisi tekitab, vaid lasta osavõtjatel endil ennast ise korraldada. Kõige paremaks korraldamise viisiks on teatud ja määratud inimesed, kes paari-kolme kaupa mõnesammuliste vahemaadega eelmisest grupist korralikult liikuma hakkavad ja alati kaugemale orkestrist jäävad, sest orkestri seljatagune on alati murdu täis. Sellega venib rongikäik pikaks ja korralikuks, kuna kindlate inimeste gruppide vahed isegi täituvad harilikkudest osavõtjatest. Muidugi on paratamata soovitav, et määratud inimesed end tööpoolest viisakalt ja korralikult ülevalpeavad ja see toiming kõik märkamata teostub.

Ka tagasitulekul oleks soovitav sama moodi talitada, et rongikäik mitte ära ei kuivaks ja rahvas kalmistule maha ei jääks. Ka ei maksa äratulekuga rutata, vaid silmaspidada, millal rahvas juba äraminema soovib hakata, näiteks umbes pool tundi pärast lõppu.

Rongikäigule oleks soovitav rongi eel kanda riigi lippu.

Mälestussamba ametlikuks ajaks võiks olla pool kuni kolmveerand tundi. Pikem aeg läheb tüütavaks. Tagasitulek algaks umbes kell 14.00 või 14.30.

III. Aktus.

1. Aktus on teine tähtsam osa pidustuses ja sellega tuleks kohe alata, et inimesi vabastada.

a) Aktus avatakse korraldajate poolt; avaja on muidugi ennem teada. Avaja, lõpetades avakõne, paneb ette ühiselt laulda „Mu isamaa mu õnn ja rõõm“. (Langenuid pole vaja avamisel mälestada, sest seda tehti hauasamba juures).

2. Tervitused. Tervitused on ikka ja alati siis magedalt välja kujunenud, kui neid pole ennem küllaldaselt hankida osatud. Et tervitajaid oleks, mis pidule elevuse loovad, selleks tuleks aktusest osavõtma kutsuda: põllumajandusliste ja haridusliste organisatsioonide, tarvitajate ühiseuse, piimaühiseuse, ühesõnaga kõikide ümbruskonnas asuvate ühingute esitajaid ja teisi silmapaistvamaid seltskonna tegelasi. Nii sama tuleks kutsuda naabri asunduse asunikke esindajaid. Nende kohale saamine korraldajatele kulu ei tee, küll aga tõstab pidu kordaminekut ja väärtust. Osa tervitusi võib jääda ühisele koosviibimisele, nagu see kavas tähendatud.

3. Koori ettekanded. Kui koor mitte üleliia väsinud ei ole ja veel laulda soovib, siis oleks sünnis üks ehk kaks laulu peale avakõnet ette kanda. Lauludeks võiks siin olla üldiselt tuntud ja laulupidudel lauldud „Eesti lipp“ — A. Karafin. Lõpukoor „Kalev ja Lindast“ — M. Hermann, „Ma lille sideme võtaks“ — E. Võrk, „On ilus Eestis elada“ — J. Avik jne. koori omal valikul.

On aga meeskooriga midagi ettekanda, siis sobiks hästi „Nii tugevad kui kaljud suures meres“.

4. Ülevaade maareformi ajaloost. Seda võiks ette kanda kohalikud korraldajad ehk väljastpoolt kutsutud kõneleja. Kõneks kava ja andmed on saadaval ühingu sekretarilt, ka tuleks kõneleja hankimiseks tema poole pöörata, kui väljast kõnelejat soovitakse.

5. Päevakohane kõne. Seda tuleb pidada kellegil kohalikul ehk ka kutsutul, kuid aine on tema enda valikul.

6. Lõpul oleks hea mõni koori ettekanne, nagu „Isamaa ilu hoieldes“ jne. Aktuseks võiks kulutada: aktuse avamiseks 5 min., laulude peale 15 min., ülevaateks 30—45 min., kõneks 20 min., tervitusteks 15 min. (kui tervitajaid palju, siis oleks väga sooviv neist osa ühisele koosviibimisele jätta). Sellega ligi 2 tundi, s. o. umbes kella 17-ni.

IV. Ühine koosviibimine (ilma alkoholita).

Aktuse järele tuleks teha pikem vaheaeg, et osavõtjad suudaksid kodudes käia loomi talitamas ja õhtul värskelt tagasi võiksid tulla. Alata võiks koosviibimisega kell 19 või 20. Koosviibimisel oleksid võileivad ja tee. Kunagi aga mitte õlu ega teised alkohoolsed joogid. Teelaua ütleks tervitusi. On ilus kui korraldajatest keegi lauda istudes osavõtjatele „Tere tulemast“ ütleb, sellega nagu koosviibimist avades. Seda tehakse tavaliselt paari sõnaga, näiteks: „Vao asunduse maareformi peo korraldajad tervitavad kõiki osavõtjaid lugupeetud külalisi ja oma ümbruskonna liikmeid ning ütlevad kõigile „Tere tulemast“. Tee lauas istudes mängib orkester.

Ühist koosviibimist võib ka korraldada aktuse lõpul, kuid siis võivad inimesed väsinud olla ja osavõtjaid leiduks vähem. Pealegi võib siis koosviibimine venitamiseks ja tüütavaks kujuneda, kuna õhtul aga õhtune eeskava täitmist nõudes peale tuleb ja venitada ei lase. Teelauas tuleks laulda osavõtjatel üldiselt tuntuid laule, mille algatajaks ja läbiviiaiks olgu kindlad

eeslauljad, sest ainult siis õnnestub laul ja on ilus ning meeli sütitav. Laulda tuleb enam-vähem võrdsete vaheaegade järele, ka tervituste vahele. Näiteks: „Kui Kungla rahvas kuldsele aal“, „Mu isamaa armas“, „Kas tunned maad“, „Laul teeb rinna rõõmsaks“, „Eestimaa mu isamaa“, „Isamaa hiilgava, pinnalta paista“, „Kus pidu iial peetakse“, „Laulge poisid“, „Mats alati on tubli mees“, „Mingem üles mägedele“, „Üksinda armastan Jaanike sind“ jne.

Et laul hästi korda läheks ja ilus oleks, on teelauas laulmine soovitatav vastavatelt laululehtedelt, missuguseid võib ühingult saada.

V. Õhtu.

1. Koori ettekanded, paar laulu koori enda valikul, kuid neid tuleb ka kavades juba ettenäha.
2. Näitemäng omal valikul.
3. Tants.

Üldiselt on korraldamisel nõuandvalt ja tarvilikkude materjalide kätte muretsemisel ühing abiks.

Eriliselt tuleks aga korraldajatel hoiduda alkoholi tarvitamisest, mis tingib peole hea korra ja kordamineku.

Kus aga kohaliste olude tõttu eeltoodud kava läbiviimine raskeks osutub, tuleks talitada järgmise lühendatud kava järele:

I. Aktus.

1. Aktuse avamine korraldajate poolt.
2. Koori ettekanded.
3. Ülevaade maareformi ajaloost.
4. Päevakohane kõne.
5. Tervitused.
6. Koori ettekanded.

II. Ühine koosviibimine.

1. Teelaud.
2. Orkestri ettekanded.

III. Tants.

Aktus, kui selle kava kõige tähtsam osa, tuleb kõigiti ettevalmistatult läbi viia. Aktuse alguseks oleks sobivam aeg kell 18.00. Aktuse avab korraldajate poolt ehk selleks määratud osavõtja. Avaja tuletab meelde vabaduse eest langenuid, paludes osavõtjaid ülestõusmisega nende mälestust austada, mida teostatatakse tavaliselt ühe minuti kestva vaikse püstiseismisega. On aga orkester olemas, siis laseb ta leinaviisi mängida. Langenute mälestamise lõpetuseks tänab avaja osavõtjaid ja palub jälle istuda. Peale seda jätkab ta avakõnet ja lõpetades lauldakse ühiselt „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“.

Avakõnele järgnevad koori ettekanded. Kui neid ei ole, mindakse järgmise punkti juurde, nagu see üldise kava täitmise kirjelduses ettenähtud.

EESTI MAAREFORMI ÜHING.